Eğitim Bilimleri Dergisi / Journal of Educational Sciences • Yıl / Year: Haziran / June 2015 • Cilt-Sayı / Volume-Issue: 42
ss/pp. 167-169 • ISSN: 1300-8889 DOI: 10.15285/ebd.47192

KİTAP İNCELEMESİ

Öğrenme kazanımlarını geliştirme*

Nilüfer ÜLKER**

Kitabın Orjinal Adı: Improving students' learning outcomes

Kitabın Editörleri: Nygaard, C., Holtham, C., Courtney, N.

Yayınevi: Copenhagen Business School Press

Basım Yılı: 2009

Sayfa Sayısı: 335

ISBN-10: 8763002325

ISBN-13: 978-8763002325

Son dönemde yükseköğretimin en tartışmalı konularından biri olan öğrenme kazanımlarına dayalı müfredat geliştirme, konu ile ilgili makalelerden derlenerek bu kitapta okuyucuya sunulmuştur.

Kitapta öncelikle günümüzde yükseköğretimde gözlemlediğimiz bir çelişki ele alınmaktadır. Bu bağlamda, bir yandan akreditasyon ve çeşitli onay belgeleri yükseköğretimi küreselleşmeye doğru iterken, diğer yandan son dönemde yapılan pek çok araştırmanın öğrenmede öğrencilerin bireysel gelişme süreçlerinde etkin rol oynayacakları öğrenci odaklı bir yaklaşıma geçilmesi gerektiğini işaret etmesi açısından yerelleşmeye zorlamaktadır. Bu öğrenci odaklı yaklaşım, öğrencilerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda belirleyecek oldukları öğrenme kazanımları üzerine vurgu yapmaktadır. Öğrenme kazanımları, temelde belirli bir konu bitiminde öğrencilerin bilmeleri (bilişsel) ve yapabilmeleri (yetkinlik ve beceriler) gereken şeylerin yanı sıra, sahip olmaları gereken değerler ve geliştirmeleri gereken tutumların çerçevesini belirlemeyi hedeflemektedir.

* Bu çalışma, 2011-2012 eğitim-öğretim bahar yarıyılında Prof. Dr. Seyfi Kenan'ın "Eğitimde Bilim Teorisi" isimli doktora dersinde hazırlanan bir ödevden yola çıkılarak oluşturulmuştur.

** Uzm. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Yabancı Diller Yüksekokulu, ulkern@itu.edu.tr

Öğrencilerin gerçek anlamda ilerleme kaydedebilmeleri için ulaşmaları gereken öğrenme kazanımlarından haberdar olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin öğrenme kazanımlarına ulaşmasına yardımcı olabilmek için mevcut müfredata öğrenme-öğretme-değerlendirme (LTA-Learning, Teaching and Assessment) yönteminin entegre edilmesi, günümüzde yükseköğretimde kaliteyi artırmada önemli bir unsur olarak görülmektedir. Ayrıca, günümüzde önemli olan öğrencilere doğru bilgiyi aktarmak değil, onlara doğru yetkinlikler geliştirebilecekleri imkânlar sunmaktır. Bu noktada öğretim üyeleri de büyük önem kazanmaktadır; çünkü öğretim üyeleri artık belirli bir bilimsel alanda derinlemesine bilgi sunan uzmanlar olarak değil, öğrencilerin yetkinlik geliştirmesini kolaylaştıran uzmanlar olarak görülmektedir. Artık öğrenme, öğrencinin sosyal topluluklara katılarak geliştirdiği bireysel bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Öğrenme kazanımlarını geliştirmede önemli olan, öğrenciyi daha önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmak için eğitilmesi gereken bir birey olarak değil, bireysel öğrenme ihtiyacı olan bir birey olarak görebilmektir. Öğrenme kazanımları, öğrencilere çalışmaları sırasında geliştirmeleri gereken yetkinlikleri; işverenlere bir üniversite mezununu işe alacaklarında beklentilerinin ne olacağını; öğretmenlere uyguladıkları müfredatta hangi yetkinliği geliştirmeye ağırlık vereceklerini; fakültelere programlarında öğrenci başarısını hangi boyutlarda ölçebileceklerini; akreditasyon kuruluşlarına yükseköğretim kurumunun ve politikacılara da genel anlamda yükseköğretimin odak alanını göstermektedir.

Kitapta öğrenme kazanımlarını geliştirmenin sağlayacağı çeşitli katkılar sunulduktan sonra, bu kazanımların nasıl geliştirilebileceği üzerinde durulmaktadır. Bu kapsamda, aşamalı bir müfredat geliştirme süreci olan DUE (Develop, Use, Extend) modeli önerilmektedir. Bu modele göre öğrenme kazanımlarına dayalı olarak derinlemesine öğrenme; temel yapı ve teknikler edinme (develop), uygulama (use) ve düşünme ve yaratma (extend) aşamalarıyla gerçekleşir. Benzer şekilde, işbirliği içerisinde çalışma, öğrencilerin bakış açıları, öğrenme yöntem ve yaklaşımları ve deneyimlerinden yola çıkma, alan bilgisini diğer alanlara aktarabilme becerilerini geliştirecek yöntemler belirleme; analoji, yansıtıcı öğretim, grup çalışmaları ve portfolyolar da kitapta yükseköğretimde öğrenme kazanımlarını geliştirme yöntemleri olarak sunulmaktadır.

Öğrenme kazanımlarının sadece geliştirilmesi değil aynı zamanda değerlendirilmesi de benzer şekilde önem teşkil etmektedir. Bunun için, değerlendirmenin öğrenme kazanımlarıyla eşgüdümlü olması, öğrenme kazanımlarının mezuniyet sonrası işverenlerin beklentileri ile eşleştirmek için kurulan değerlendirme merkezlerinin önemi, derinlemesine öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin toplumla bütünleştirilmesi; öğrenme kazanımları, öğretim, öğrenme ve değerlendirmenin eşgüdümlü hale getirilebileceği müfredat haritaları kitapta öğrenme kazanımlarının etkin değerlendirilmesi için sunulan yöntemler arasındadır.

Kitapta genel anlamda öğrenme kazanımlarına dayalı müfredat oluşturmanın öğrencilerin öğrenme süreçlerini ne şekilde kolaylaştıracağı ve bu doğrultuda yükseköğretimde kalite geliştirmeye nasıl katkı sağlayacağı üzerinde durulmuştur. Editörler kitabın ana tezini çeşitli yazarların bu konuda yazdığı makaleleri bir araya getirerek savunmayı hedeflemişlerdir. Bu sebeple, kitap içerisinde aynı ana fikir etrafında dönen ancak farklı bireylerin görüşleriyle desteklenerek okuyucuyu ikna etmeye çalışan bir yaklaşım hâkimdir. Okuyucu önce teoriyi

anlamakta, daha sonra bu teoriye bağlı olarak yapılan uygulamalı örneklerle tanışmakta ve daha sonrasında da teori ve uygulamanın bireysel düzeyde bir arada bulunduğu bölümlerde de öğrendiği bilgiyi pekiştirme fırsatına kavuşmaktadır. Ayrıca, kullanılan dil açısından da kitabın anlaşılabilir ve akıcı bir dile sahip olduğu gözlemlenmiştir. Genel anlamda değerlendirildiğinde, "öğrenme kazanımlarını geliştirme" günümüzde yükseköğretimde müfredat belirleyiciler arasında büyük tartışmalara sebep olan konusu ve bu konuyu desteklemek için sunduğu önemli ve dikkat çekici fikirler ve gerçek hayattan uygulamalarla ve bunları sunuş şekliyle konu alanı ile ilgili okuyucuyu kendine çeken bir kitaptır. Yükseköğretimde müfredat geliştirme, kalite ve akreditasyonla ilgilenen herkesin yararlanabileceği bir kaynaktır.